

לזווג בגובה העיניים

קלאודיה אידן

ב"חיי של לאקאן" ז.א.מילר מדבר על תחושת החיפזון שאחזה בלאקאן ושאותה הפיץ גם בסביבתו ובדומה לכך כמובן בקרב מי שחצו את מנגנון הפאס¹. הוא בעצמו עשה את הפאס ללא הפסקה. מילר מסביר תחושת חיפזון זו בכך שלאקאן חש כי "נגשת לפעולה מעט מאוחר", מסר שרשם לעצמו בצורה של קולופון [חתימת הכותב] בסוף המאמר "הערכאת האות", *T.t.y.e.m.u.p.t*, [*Tu t'y es mis un peu tard*]. חיפזון זה הביאו לרעיון כי מה שהנו רציני הוא הסדרה, כלומר לא לומר די ומכאן המושג "דחיפות" המופיע בהקדמה לסמינר XI באנגלית. המשפט האחרון של אותה הקדמה טוען: "היות בעמק השווה [באותו גובה] עם מקרים אלה, הדחופים, כדי ליצור עמם זוג". לאקאן טען שזו חובתו. מילר מוסיף "היה זה גם האיווי שלו, האיווי שלו הנו דחיפות". באופן זה מובלטת הדחיפות הרצינית של וקטור האיווי שאינו אומר די.

ב"פונקציה ושדה של השפה..". לאקאן אומר: "אין דבר שנוצר שאינו מופיע בדחיפות, אין דבר בדחיפות שאינו מוליד את הליכתו אל מעבר לדיבור". מילר מציין בסמינר שלו, "לאקאן האחרון ביותר", כי דחיפות זו שעמה יש לבנות זוג, היא המבקש את מה שהולך אל מעבר לדיבור, כלומר את החטאת האמת השקרנית, כי מה שאינה משקרת היא ההתענגות. בהוראה האחרונה לאקאן מחליף את מונח לא מודע במונח הווייה מדברת. בסמינר XX, פרק X, לאקאן מציין כי מדברים באמצעות הגוף, הגוף המדבר, וכי גוף זה הוא המסתורין של הלא מודע. מסתורין זה הוא הממשי, כלומר המסתורין הכרוך בחיבור בין הדיבור לבין הגוף. מושג נוסף השייך לאותה תקופה הוא ה-sinthome, שבאמצעותו מובלטת ההתייחסות לאירוע בגוף, במילים אחרות לאירוע של פריצת ההתענגות. הדחיפות המובילה בדיבור לעודפות מסוימת ההולכת אל מעבר לדיבור, היא זו שעמה יש לבנות זוג.

כדי לפעול באנליזה יש צורך בשניים, זה קשר בשניים וככזה נמצא במקום של העדר יחס מיני². המשפט של לאקאן המציין שיש ליצור זוג, הייתי מוסיפה - בגובה העיניים, עם המקרים, כפי שהוא מזכיר זאת גם בסמינר על הסינתום, ממקם את האנליטיקאי כפרטנייר-סימפטום של האנליזנט³. פרויד השעין את התאוריה על פונקציית האב, מקום שלאקאן מעניק לרעיון הקשר הבורומאי. הוא אומר: "הקשר [ה]בו[רומאי] אינו אלא התרגום של זה [...] שהאהבה [...] אהבה

---

¹ J.A.Miller, *Vida de Lacan*, Editorial Gredos, Madrid, 2011, pag. 37-38

² J. Lacan, *La Troisième*, La Cause freudienne N* 79, Navarin Editeur, page 18.

³ J.Lacan, *Le Seminaire*, livre XXIII, *Le Sinthome*, Editions du Seuil, 2005, page 135.

שניתן לכנותה נצחית, מכוונת אל האב, בזכות היחשבו כמי שנושא את הסירוס [...] אני מנסה לתת גוף אחר לאינטואיציה זו [של פרויד], בקשר [ה]בון[רומאי] שלי [...] החוק שעליו מדובר במקרה זה הוא פשוט חוק האהבה, כלומר הגרסה אל עבר האב, ה- *père-version*"⁴, "האב הוא סימפטום או סינתום. הצגת הקשר היחידתי בין הדמיוני, הסמלי והממשי כרוך בהנחה בדבר קיומו של סימפטום"⁵. יש להביא בחשבון שמבחינת לאקאן מובנו של הסימפטום הוא הממשי. לדעתי יצירת זוג עם האנליזנט מובילה לשתי נקודות מרכזיות:

א- האנליזה היא תשובה לחידה הנעוצה בעובדה שאין יחס מיני. החיבור בין דמיוני לסמלי כידע לא מודע יוצר מובן. מובן זה הוא היעד, האובייקט של תשובת האנליטיקאי למה שהאנליזנט מציג לאורך הסימפטום שלו. "כשאנו יוצרים חיבור זה, בעת ובעונה אחת אנו יוצרים עמו אחר, ובמדויק בין מה שסמלי לבין הממשי. כלומר אנו מלמדים את האנליזנט לכרוך בין הסנתום שלו לבין הממשי הטפילי של ההתענגות. מה שאופייני לפעולה שלנו היא הפיכת התענגות זו לאפשרית. בדומה למה שהייתי כותב *j'ouis-sens*. כמוהו כמו לשמוע מובן." ⁶ חיבור הידע הלא מודע עם הדמיוני, יוצר גם חיבור של הסמלי לממשי, לאחד של ההתענגות ובדרך זו גורם לכך שמהו מההתענגות יהפוך אפשרי, שיחדל מלהיכתב. מילר מתייחס לנקודה זו ב-"עצם הריפוי" באומרו שהצמצום הכמותי של הטענות הארטיקולציות המסמנות הפתוגניות הוא מהסדר של האפשרי - כלומר שברגע מסוים יחדל מלהיכתב וששוליים אלה שבין צמצום המסמנים לבין הצמצום הכמותי הם אלה שבהם נרשם האקט האנליטי וגורלו נקבע.⁷ מדובר בצמצום ליבידינלי הצמוד למסמן עיקרי, ל-S1 מסמן אות, שהוא הומולוגי לאובייקט *a*. ויתור היכול לקחת זמן רב. האנליטיקאי "כעזר כנגדו"⁸, כלומר יש לו אותו תפקיד שיש לאישה ביחס לגבר. במילים אחרות, האנליטיקאי אינו מגלה סימפטיה להתענגותו של הסובייקט אלא העזרה היא בעצם כנגד ההתענגות, הוא מעניק גרסה של מכשול, של הממשי, של מה שפועל כמחסום.

ב- הנקודה השנייה נוגעת לחוק האהבה, אם האנליטיקאי הופך לפרטנייר של הגרסה אל עבר האב שהאנליזנט מעניק באופן העברתי, תנועה זו מתייחסת לחוק האהבה. אם האחד, המסמן אחד, הופך אפשרי, כי אז בד בבד עם פעולה זו מתרחש ויתור התענגותי המביא לאהבה מסוג חדש. הוויתור מרוקן את המובן המלא של המילה, של המסמן שהסובייקט לכוד בו, ממיס משהו מהאמת ויוצר ריק בסימפטום, העדר מסמן, ובריק

---

⁴ Ibid, page 150

⁵ Ibid, page 19

⁶ Ibid, page 73

⁷ J.A.Miller, *L'os d'une cure*, Navarin Editeur, 2018, page 47-48

⁸ J.Lacan, *Le Sinthome*, page 136

הזה המשמעות יכולה לשכון. בסמינר L'insu que sait בשיעור מה- 15-3-77, לאקאן טוען כי המשמעות היא מונח ריק. המשמעות היא מקומה של האהבה, כלומר ריק בדומה לאהבה החצרונית. אהבה זו היא תוצאה מאיתור של אופן ההתענגות הייחודי של הסימפטום, היכול לפעול כסימן בעבור אחר ואז מאפשר את המפגש. כלומר האהבה היא הקשר בין סימפטומים, אהבה המנותקת מאשליית קיום היחס המיני. זוהי אהבה המעניקה לאובייקט ערך.

היות בעמק השווה, או בגובה זהה לזה של האנליזנט משמע לשמר את מקום העזר כנגדו, בדומה לבריאתה של האישה. זהו עזר המנכיה את אשר פועל כמחסום תחת הצורה של ריק, של X, כדי שההוויה המדברת תמצא דרך להסתדר עם זוגיותה עם הסימפטום. וקטור הדחיפות של האנליזה הוא המניע אל מה שמחטיא את האמת השקרנית. לאקאן יטען שאותו מסמן חדש העתיד להופיע יותר משמסמן הוא דימוי, מעין דימוי על הממשי. הממשי אינו מדבר והסמלי משקר ואז נותר הדמיוני, השונה מזה של ההתחלה, הווה אומר מרוקן ממובן. אם כן, מהו הדמיוני מסוג זה?